

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. De origine errorum & schismatis Græcorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Sexto afferunt Eucharistiæ Sacramentum, in die cenæ Domini confectum, esse excellentioris virtutis & efficacis, quàm alio quolibet die confectum. Hunc tamen errorem falsò imponi Græcis Lucinianus quoque defendit.

Septimo errant Græci cum Sacramentum extreme unctionis infirmis quandoque ad corporis quoque salutem prodesse negant: id enim aperte pugnat contra illud Jacobi, qui de hoc Sacramento loquens ait: *Et oratio fidei salvabit, vel (ut textus Græcus habet) sanabit infirmum.*

Octavo, affirmare etiam Græcos refert Prateolos, ubi supra, non esse peccatum dare aliquid ad usum, contra illud Luca 6. *Mutuum date nihil inde sperantes.* Et quod deterius est, non esse necessarium rei furto sublata restitutionem, ut quis possit assequi vitam æternam: non animadvertentes, *non tolli peccatum, nisi restituatur ablatum.* Si quid aliquem defraudaverit (inquit Zachæus) reddo quadruplum. Hanc tamen esse calumniam apertam in Græcos docet Lucinianus; nam apud illos asserit hæc verè peccata censeri, atque ab eorum sacerdotibus adigi penitentes, ut reddant quod debent.

Nono, mortua Sacerdotis uxore, credunt Sacerdotem non amplius esse Sacerdotem, quasi ab uxore & non à Christo per Episcopum sacerdotium suscepisset, vel character sacerdotialis esset debilis. Hunc tamen errorem Lucinianus Græcis imponi apertissimè docet ubi supra.

Decimo, errant Græci existimantes, non licere Christi imaginem sculpi, sed tantum depingi, non animadvertentes sculptilia à DEO fuisse prohibita, ut Judæorum animos pronos, ad idololatriam, ab eadem averteret: Orta vero jam Evangelij luce, seclusoque idololatriæ periculo, licet hominibus DEI, Sanctorumque aliorum memoriam omnibus pijs modis sive per imagines depictas sive sculptas excitare, & ad mentem revocare. Hi sunt errores qui Græcis solent attribui.

Adversus Græcorum errores scripserunt in primis ipsius Ecclesiæ Græcæ viri doctissimi, Emanuel Caleta, Patriarcha Constantinopolitanus, Georgius Protosingelus, Theodorus Gaza, Georgius Trapezantius, Bessarion Cardinalis Nicænus, qui & postea fuit Patriarcha Constantinopolitanus. Et præcipuè Georgius Scholarius (deinde vocatus Gennadius cum Patriarcha Constantinopolitanus nominaretur) qui cum Synodo Florentinæ cum alijs Græcis adfuerit (ubi omnes de suis erroribus convicti ad Ecclesiæ unitatem redacti sunt, postea verò retrorsum abeuntes omnes ad vomitum reversi sunt) elegantè Græcorum errores confutavit, eorumque calumniis contra Ecclesiam Latinam objectis doctè & piè respondit: cuius opera versa in Latinam linguam habentur Tom. 4. Bibliothecæ SS. Patrum.

Ex Latinis verò D. Anselmus Archiepiscopus Cantuar. in *Opus. de azymo*, Rabanus Maurus de *Institutione Clericorum* li. 1. c. 31. de Sacramento corporis & sanguinis Domini, Hugo Etherianus adversus errores Græcorum ad *Alexandrum tertium* Pontificem Maximum libris tribus, qui habentur Tom. 9. Bibliothecæ Sanctorum Patrum, & Chrisolanus Mediolanensis Archiepiscopus de Spiritu sancto, S. Tho. de Aquino *Opus.* 1. & 2. contra Græcorum errores, & omnes ejus expositiones in primam partem in quæst. celebri de processione Spiritus sancti, Cardinalis Turrecrem. in Expositione decreti de unione facta in Synodo Florentina, & novissimè licet breviter Antonius Possel-

vinus vir pius & doctus in sua Molcovia, Azorius 2. Tom. *Institut. Moral.* lib. 4. cap. 14. Et potissimum, ut alios nunc omitam, sacra Synodus Florentina, ubi Patres doctissimè Græcorum errores confutarunt. eisque penitentiam, & obedientiam Ecclesiæ Romanæ præstandam persuaserunt, factaque unionis Bulla ab Eugenio IV. Pontifice Maximo Græci discessere, cum tamen neque ab ipsis, neque à Latinis, tunc fuissent apud Græcorum nationes, neque Concilij Florentini decreta, nec unionis Bulla publicata, quod causa fuit, ut Græci sicut & antea, in suis erroribus permancerent.

CAPVT II.

De origine errorum & schismatis Græcorum.

Dicam nunc breviter de origine schismatis Græcorum. Dum Orthodoxa fides in Oriente vigeat, Græci primatum visibilis hujus ac militantis Ecclesiæ PETRO Apostolo, ejusque successoribus fuisse à Christo Domino collatum, facile credebant, & confitebantur, ut latius probat Cardinalis Bellarm. lib. 2. de *Roman. Pontif.* in Controversia de Summo pontifice. Quare in Conciliorum confirmatione necessariam Romani Pontificis auctoritatem agnoscebant, & cum vel ab hæreticis, vel ab ipsis Imperatoribus Patriarchæ sive Episcopi aliqua afficiebantur injuria, ad Romanam Sedem, ut defenderentur confugebant.

Quinimò ex toto terrarum orbe ad eandem veluti ad Petri Sedem Episcopi de rebus fidei, aliisque gravissimis quæstionibus scribebant: atque ad ejusdem Pontificis maximi jussum vel cogebat Concilia, vel coacta petebant, ut confirmarentur. At cum Constantinus Magnus Imperij sui sede Bizantium translata, Romam Christi vicario cessisset; Græci terreni Imperatoris præsentia inflati anno Domini 381. Episcopum Constantinopolitanum, qui antea nec Patriarchatus munere fungebatur, tribus Orientis Patriarchis antepone, & secundum à Romano Pontifice facere voluere, sicut ex Concilij Constantinopolitani Canon. 5. patet. Nec hoc quidem contenti, anno Domini 451. eundem Constantinopolitanum Episcopum Romano Pontifici parem efficere conati sunt, ut ex *Act.* 16. Chalcedonenis Synodi constat. Prope verò annum 600. Episcopum Constantinopolitanum Oecumenicum, id est, orbis terræ Episcopum sive universalem Pastorem ausi sunt nominare. Ac denique anno 1054. (ut superbia ascendit semper) apertum schisma prodire cœpit, adeo ut solum antea semina jacta viderentur: imperante enim illo tempore Constantino Monomacho, Patriarcha Constantinopolitanus nomine Michael, cupiens re ipsa universalis fieri Patriarcha, cujus dignitatis nomen jam dudum sibi usurpaverant ejus prædecessores, proclamare cœpit Romanum Pontificem, omnesque alios Latinos esse excommunicatos, ob hanc causam, quia Spiritum sanctum à Patre Filioque procedere assererent, & contra decretum Concilij Nicæni in Symbolo illud *Filioque* addidissent. Romano autem Pontifice de prima Sede ejecto, ad se primam Sedem jure pertinere, quia post Romanum primus esset, ajebat. Hæc fuerunt Græcorum schismatis semina: sed quia ex cæcati tumore superbia ordinem à Christo institutum

Jacobi 5.

Luca 6.

Luca 19.

Lucianus, Cyrillus, Dominicus

I. Cor. 10

Eman.

Cal.

Georg.

Prot.

Theo. Ga.

za, Georg.

Trap. Bess.

sarian.

Georg.

Scholar.

Ansel.

Cantuar. Rab.

Maur.

Hugo

Ether.

Chrisol.

Mediol.

Archiep.

S. Tho.

mas, Card.

Turre.

Cyrillus, Gregorius, Iacobus, Ursus, Laurentius, Hieronymus

torum & honorem Petri successoribus debitum, arripere & perturbare conati sunt, ipsi potius perturbati atque confusi sunt, Turcarum mancipia effecti, bonis litteris, & libris, corporibusque Sanctorum Patrum ipsis ademptis, & ad unam veram Romanam Ecclesiam translatis. Qui plura desiderat de Græcorum Schismatis origine, legat Azorium 2. Tomo Institut. Moral. lib. 4. c. 18. per totum.

CAPVT III.

De processione Spiritus sancti Disputatio, in qua ostenditur Spiritum sanctum à Patre & Filio procedere.

Cum Græci negent Spiritum sanctum à Filio procedere, & conquerantur Latinos ad Symbolum Nicænum addidisse illam particulam (*Filiusque*) duo nobis erunt tractanda. Primum probabimus ex scriptura sacra, Concilijs, & Patribus (potissimum Græcis) Spiritum sanctum à Filio quoque procedere. Secundo meritò potuisse, & debuisse Latinos particulam illam (*Filiusque*) symbolo addere.

De origine hujus erroris & schismatis aliqua licet breviter attingimus supra, nunc brevitati etiam consulentes, scire oportet, olim in symbolo Nicæno & Constantinopolitano nullam mentionem fieri de processione Spiritus sancti à Filio, quia cum in Ecclesia non essent circa hoc exortæ hæreses, non opus fuit in symbolo id explicare: postea verò cum Orthodoxi omnes unanimi consensu docerent Spiritum sanctum à Filio etiam procedere, pertinaciter id negantibus Græcis, addita fuit majoris charitatis gratia, ab Ecclesia symbolo Nicæno & Constantinopolitano illa particula *Filiusque*. Quando verò fuerit à Latinis facta illa additio *Filiusque*, licet id clarè non constet, verisimilius creditur fuisse factam circa annum sexcentisimum. Nam in Concilio Toletano octavo celebrato circa annum sexcentisimum quinquagesimum tertium, recitatur symbolum cum hac additione: & cum ante hoc tempus, non inveniatur cum illa, ut constat ex Concilio Toletano tertio, anno quingentesimo octuagesimo nono celebrato, signum evidens est, illo medio tempore, fuisse à Romano Pontifice, additionem factam, ut creditur in Concilio ingenti Latinorum Patrum propter dissensiones quasdam exortas inter Galliam & Hispaniam: quamvis non constet quale fuerit illud Concil. ut notavit D. Thom. 1. p. q. 36. art. 2. unde quamvis certò non possit explorari, neque locus, neque tempus hujus additionis, certum tamen est, vel in aliquo Concilio generali, vel auctoritate alicujus summi Pontificis additam esse.

Ex scripturis ostenditur Spiritum sanctum procedere à Filio.

Joan. 16. Primum Joan. 16. *Omnia, quæ habes Pater mea sunt,*
Joan. 17. *inquit Christus, Item Joan. 17. Omnia tua mea*

sunt: id est, quicquid habet, Pater habet etiam Filius, excepta sola Paternitatis relatione, ut Augustinus exponit: sed Pater habet esse principium Spiritus sancti non ut Pater, sed ut Spirator: ergo & Filius id ipsum habet. Deinde si Pater & Filius non haberent omnia communia, excepta relatione opposita, distinguerentur plusquam relatione, & proinde substantia. Nam Pater ut Spirator non est relativum ad Filium: ergo sicut Spirator distinguitur à Filio, distinguitur per spirationem non ut relatio est, sed ut forma quædam in Patre subsistens, & proinde Pater & Filius in substantia differunt, quæ fuit Arianorum hæresis.

Secundò Joan. 16. *Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.* Quid accipiet à Filio Spiritus sanctus nisi scientiam? nam paulò ante dixerat verò. 13. *Non à seipso loquetur, sed quacunque audiet loquetur,* & de scientia exponunt Chrysostomus, Cyrillus, & Augustinus. Quomodo autem potest Spiritus sanctus accipere à Filio scientiam, nisi accipiendo ab illo essentiam? Quicquid enim aliud dicitur, sicut Spiritus sanctus creatura. Theophil. & Euthymius duas insinuant solutiones. Prima Spiritum sanctum accipere de scientia Filij, quis nihil docet contrarium ijs, quæ docuit Filius, Secunda illud, *de meo*, significare de meo thesauro, qui est Pater, ac si diceret: Accipiet unde ego accepi.

Sed prima solutio non quadrat: non enim solum Christus dicit, *Accipiet de meo*, sed etiam dicit, *Non loquetur à semetipso*, ubi aperte indicat scientiam Spiritus sancti non esse illi à seipso sed à Patre, & Filio: Deinde ipse Christus rationem reddit quare dixerit, *accipiet de meo*, quia *omnia, quæ habet Pater, inquit, mea sunt.* Quæ ratio non videtur quid valeat, nisi admodum extorqueatur textus, si sensus non sit, accipere de Filio Spiritum sanctum, ut accipit à Patre. Secunda solutio etiam non satisfacit: Nam thesaurus scientiæ in Deo non est persona Patris præcisè ut persona, sed essentia divina, quæ est communis Patri & Filio. Thesaurus enim, & scientia perfectionem absolutam significant, perfectio autem absoluta ad essentiam spectat. Quare Paulus ad Coloss. 2. *In Christo, inquit, omnes thesauri sunt scientiæ & sapientiæ Dei.* Spiritus ergo accipiens de hoc thesauro accipit de re communi Patri, & Filio.

Quæres, quare dixerit *de meo*, & non potius *meam essentiam*, aut *sapientiam*, &c. & cur ait in futuro *accipiet*, & non in præsentibus *accipit*. Respondeo *de meo*, dixisse, quia Spiritus sanctus non accipit Filiationem, sed essentiam, & proinde non totum id, quod est in Filio accipit, Dixit autem *accipiet* in futuro, quia acceptio illa est æterna, & continet in se virtute omnia tempora; Scripture autem tempora exprimit prout res de qua agitur postulat; hoc autem loco describitur Spiritus sanctus tanquam legatus à Patre, & Filio mittendus ad Apostolos; legati vero tunc instruuntur, cum mittuntur, ideo dicit, *quacunque audiet, & de meo accipiet.*

Tertiò Joan. 16. *Si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: Si autem abiero mittam eum ad vos.* Item cap. 15. *Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre.* Missio autem tantum esse potest, aut per imperium, quomodo mittuntur servi à Dominis, aut per Consilium, quomodo dicuntur mitti, qui instruuntur à sapientioribus; aut per modum causæ, cujus gratia, quomodo mittit ad bellum, cujus meritis sit bellum; aut per modum consensuum, quæ ratione mittit, qui consentit multi, vel quia res tantum.